Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

23 päivänä huhtikuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue — Direktiivi 2008/115/EY — Yhteiset vaatimukset ja menettelyt laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi — 6 artiklan 1 kohta ja 8 artiklan 1 kohta — Kansallinen lainsäädäntö, jonka nojalla laittomasta oleskelusta on määrättävä olosuhteiden mukaan joko sakko tai maastapoistaminen

Asiassa C-38/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Espanja) on esittänyt 17.12.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.1.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Subdelegación del Gobierno en Gipuzkoa - Extranjería

vastaan

Samir Zaizoune,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan ja A. Prechal,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.12.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,

— Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

— Euroopan komissio, asiamiehinään S. Pardo Quintillán ja M. Condou-Durande,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee erityisesti jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY (EUVL L 348, s. 98) 6 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty Samir Zaizounea vastaan vireille pannussa oikeudenkäynnissä, joka koskee hänen laitonta oleskeluaan Espanjassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 2008/115

3 Direktiivin 2008/115 johdanto-osan toisessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Brysselissä 4 ja 5 päivänä marraskuuta 2004 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vaati tehokasta maastapoistamis- ja palauttamispolitiikkaa, joka perustuu yhteisiin vaatimuksiin, joiden mukaisesti henkilöt palautetaan inhimillisellä tavalla ja heidän perusoikeuksiaan ja ihmisarvoaan täysimääräisesti kunnioittaen.

– –

(4) On tarpeen sopia selkeistä, avoimista ja oikeudenmukaisista säännöistä, joilla luodaan tehokas palauttamispolitiikka välttämättömänä osana hallittua maahanmuuttopolitiikkaa.”

4 Direktiivin 2008/115 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädetään yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä, joita jäsenvaltioiden on yhteisön oikeuden yleisperiaatteisiin kuuluvien perusoikeuksien sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesti sovellettava palauttaessaan laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia, mukaan luettuina pakolaisten suojeluun ja ihmisoikeuksiin liittyvät velvoitteet.”

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa määritellään direktiivissä käytetyt eri termit. Kyseisen artiklan 4 alakohdassa määritellään palauttamispäätös hallinnolliseksi tai oikeudelliseksi päätökseksi tai muuksi toimenpiteeksi, ”jolla kolmannen maan kansalaisen oleskelu todetaan laittomaksi ja jolla asetetaan tai todetaan velvoite poistua maasta”.

6 Kyseisen artiklan 5 alakohdan mukaan maastapoistamisella tarkoitetaan ”paluuvelvoitteen täytäntöönpanoa eli varsinaista kuljetusta pois asianomaisesta jäsenvaltiosta”.

7 Direktiivin 2007/115 4 artiklan, jonka otsikko on ”Suotuisammat säännökset”, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Tämä direktiivi ei estä soveltamasta kolmannen maan kansalaisen kannalta suotuisampia säännöksiä, jotka sisältyvät yhteisön maahanmuutto- ja turvapaikka-alan säännöstöön.

3. Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta antaa tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat suotuisampia niiden henkilöiden kannalta, joihin niitä sovelletaan, edellyttäen, että kyseiset säännökset eivät ole tämän direktiivin vastaisia.”

8 Kyseisen direktiivin 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Palauttamispäätös”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion on tehtävä palauttamispäätös sen alueella laittomasti oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2–5 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamista.

2. Jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on toisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva oleskelulupa tai muu oleskeluun oikeuttava lupa, on vaadittava siirtymään välittömästi kyseisen toisen jäsenvaltion alueelle. Jos asianomainen kolmannen maan kansalainen ei noudata tätä vaatimusta tai jos kolmannen maan kansalaisen välitön poistuminen on tarpeen yleisen järjestyksen tai valtion turvallisuuden vuoksi, sovelletaan 1 kohtaa.

3. Jäsenvaltio voi olla tekemättä palauttamispäätöksen alueellaan laittomasti oleskelevasta kolmannen maan kansalaisesta, jos toinen jäsenvaltio ottaa asianomaisen kolmannen maan kansalaisen takaisin tämän direktiivin voimaantulopäivänä voimassa olevien kahdenvälisten sopimusten tai järjestelyjen nojalla. Tässä tapauksessa asianomaisen kolmannen maan kansalaisen takaisin ottaneen jäsenvaltion on sovellettava 1 kohtaa.

4. Jäsenvaltio voi milloin tahansa päättää myöntää alueellaan laittomasti oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle erillisen oleskeluluvan tai muun luvan, joka oikeuttaa oleskeluun, yksilöllisten inhimillisten syiden tai humanitaaristen tai muiden syiden perusteella. Tällöin palauttamispäätöstä ei tehdä. Jos palauttamispäätös on jo tehty, se perutaan tai sitä lykätään oleskeluluvan tai muun oleskeluun oikeuttavan luvan voimassaoloajaksi.

5. Jos jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvan tai muun oleskeluun oikeuttavan luvan uusimismenettely on vireillä, jäsenvaltion on harkittava palauttamispäätöksen tekemisestä pidättäytymistä, kunnes vireillä oleva menettely on saatu päätökseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 kohdan soveltamista.

– –”

9 Kyseisen direktiivin 7 artiklan, jonka otsikko on ”Vapaaehtoinen paluu”, 1 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Palauttamispäätöksessä on määrättävä vapaaehtoista paluuta varten asianmukaisesta ajasta, jonka pituus on seitsemästä päivästä kolmeenkymmeneen päivään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamista. – –

– –

4. Jos on olemassa pakenemisen vaara tai laillista oleskelua koskeva hakemus on hylätty selvästi perusteettomana tai vilpillisenä taikka jos asianomainen henkilö on vaaraksi yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai valtion turvallisuudelle, jäsenvaltiot voivat olla myöntämättä aikaa vapaaehtoista poistumista varten – –”

10 Kyseisen direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Maastapoistaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet pannakseen täytäntöön palauttamispäätöksen, jos vapaaehtoista poistumista varten ei ole myönnetty aikaa 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti tai jos paluuvelvoitetta ei ole noudatettu 7 artiklan mukaisesti myönnetyn ajan kuluessa.”

Espanjan oikeus

11 Espanjassa oleskelevien ulkomaalaisten oikeuksista ja vapauksista sekä kotouttamisesta 11.1.2000 annetun lain 4/2000 (Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social; BOE nro 10, 12.1.2000, s. 1139), sellaisena kuin se on muutettuna 13.12.2009 voimaan tulleen lain 2/2009 (Ley Orgánica 2/2009; BOE nro 299, 12.12.2009) ainoan pykälän 28 momentilla (jäljempänä ulkomaalaislaki), 28 §:n 3 momentin c kohdassa säädetään seuraavaa:

”Poistuminen [Espanjan alueelta] on pakollista seuraavissa tapauksissa:

– –

c) jos ulkomaalaisen esittämät pyynnöt saada jäädä Espanjan alueelle on hylätty hallinnollisessa menettelyssä tai jos Espanjassa oleskeluun vaadittava lupa puuttuu.”

12 Ulkomaalaislain 51 §:n 2 momentissa säädetään, että tämän lain mukaiset hallinnolliset rikkomiset määritellään niiden vakavuuden mukaan lieviksi, vakaviksi ja erittäin vakaviksi rikkomisiksi.

13 Ulkomaalaislain 53 §:n 1 momentin a kohdan mukaan vakavaksi rikkomiseksi katsotaan se, että ”asianomainen henkilö oleskelee Espanjan alueella laittomasti sen vuoksi, että hän ei ole hankkinut oleskeluoikeuden pidennystä tai oleskelulupaa tai sen voimassaoloaika on päättynyt yli kolme kuukautta aikaisemmin eikä hän ole hakenut sen voimassaoloajan pidentämistä sääntöjenmukaisessa määräajassa”.

14 Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin b kohdan mukaan vakavista rikkomisista määrätään 501–10 000 euron suuruinen sakko.

15 Saman pykälän 3 momentissa säädetään, että toimivaltaisen viranomaisen on seuraamusta määrätessään otettava huomioon oikeasuhteisuuteen liittyvät näkökohdat ja arvioitava syyllisyyden astetta, aiheutettua vahinkoa tai vaaraa, joka rikkomisesta on aiheutunut, ja sen seurauksia.

16 Ulkomaalaislain 57 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kun ulkomaalaiset ovat syyllistyneet rikkomisiin ja toiminnan voidaan katsoa olevan tämän lain 53 §:n 1 momentin a, b, c, d ja f kohdassa tarkoitetulla tavalla erittäin vakavaa tai vakavaa, sakon sijaan voidaan suhteellisuusperiaate huomioon ottaen määrätä poistaminen Espanjan alueelta asianmukaisen hallinnollisen menettelyn päätteeksi perustellulla päätöksellä, jossa arvioidaan rikkomisen muodostavia tosiseikkoja.

– –

3. Seuraamukseksi ei voida missään tapauksessa määrätä sekä maastapoistamista että sakkoa.

– –”

17 Lisäksi 20.4.2011 annetun kuninkaan asetuksen (Real Decreto) 557/2011, jolla hyväksyttiin Espanjassa oleskelevien ulkomaalaisten oikeuksista ja vapauksista sekä kotouttamisesta annetun lain 4/2000 täytäntöönpanosta annettu asetus sen jälkeen, kun lakia oli muutettu lailla 2/2009, 24 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kun oikeutta Espanjassa oleskeluun ei ole erityisesti sen vuoksi, että henkilö ei täytä maahantulon tai oleskelun edellytyksiä tai ei täytä niitä enää, tai kun hallintoviranomainen on hylännyt oleskeluoikeuden pidentämistä, oleskelulupaa tai ulkomaalaisten Espanjan alueella oleskeluun oikeuttavaa muuta asiakirjaa koskevan hakemuksen – –, kyseiseen hallintopäätökseen on sisällytettävä

huomautus siitä, että asianomainen on velvollinen poistumaan maasta, tämän kuitenkaan rajoittamatta sitä, että huomautus voidaan esittää myös tekemällä siitä merkintä passiin tai vastaavaan asiakirjaan tai erilliseen asiakirjaan, jos henkilö oleskelee Espanjassa sellaisen henkilöllisyyden todistavan asiakirjan nojalla, johon tätä merkintää ei voida tehdä – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

18 Järjestysviranomaiset ottivat 15.7.2011 Espanjan alueella kiinni Zaizounen, joka on Marokon kansalainen.

19 Koska hän ei tuolloin kyennyt esittämään henkilöllisyystodistustaan, hänet pidätettiin ja aloitettiin häntä koskeva Espanjan alueelta poistamista koskeva menettely.

20 Tämä menettely päättyi 19.10.2011 Subdelegacion del Gobierno en Gipuzkoan (hallituksen edustaja Gipuzkoan alueella) antamaan päätökseen, jossa asianomainen määrättiin poistumaan Espanjan alueelta ja hänelle määrättiin viiden vuoden maahantulokielto.

21 Tämä päätös perustui siihen, että Zaizoune oli oleskellut Espanjassa laittomasti ulkomaalaislain 53 §:n 1 momentin a kohdassa tarkoitetulla tavalla, minkä lisäksi hänellä oli rikosrekisterimerkintöjä kyseisessä valtiossa.

22 Zaizoune valitti tästä päätöksestä Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº2 de Donostia-San Sebastiániin (San Sebastiánin hallintotuomioistuin), joka kumosi kyseisen päätöksen ja korvasi maastapoistamisseuraamuksen sakolla.

23 Subdelegacion del Gobierno en Gipuzkoa haki tähän ratkaisuun muutosta ennakkoratkaisupyynnön esittäneeltä kansalliselta tuomioistuimelta. Kyseinen tuomioistuin huomauttaa, että kansallinen ylin oikeusaste tulkitsee kyseisiä kansallisia säännöksiä siten, että kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta määrättävä ensisijainen seuraamus on sakko, jollei lisäksi ole raskauttavia seikkoja, jotka oikeuttavat sakon korvaamisen maastapoistamisseuraamuksella.

24 Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco päätti tämän vuoksi lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin 2008/115/EY 4 artiklan 2 ja 3 kohtaa sekä 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava vilpittömän yhteistyön periaate ja direktiivien tehokasta vaikutusta koskeva periaate huomioon ottaen siten, että kyseiset säännökset ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevien kaltaisille oikeussäännöille ja niitä tulkitsevalle oikeuskäytännölle, joiden perusteella [kyseisessä maassa] laittomasti oleskelevalle ulkomaalaiselle voidaan määrätä seuraamukseksi pelkästään rahamääräinen seuraamus, joka ei lisäksi ole yhteensopiva maastapoistamisseuraamuksen kanssa?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

25 Aluksi on muistutettava, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on nimittäin tulkita kaikkia unionin oikeuden säännöksiä, joita kansalliset tuomioistuimet tarvitsevat ratkaistessaan niiden käsiteltäväksi saatettuja asioita, vaikka näitä säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämissä kysymyksissä (tuomio eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Vaikka näin ollen ennakkoratkaisukysymykset muodollisesti koskevat direktiivin 2008/115 4 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa, tämä seikka ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä pääasiaa arvioitaessa. Unionin tuomioistuimen on poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. vastaavasti tuomio eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että – kuten Espanjan hallitus on vahvistanut istunnossa esittämissään huomautuksissa – ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvä käsite ”maastapoistaminen” kattaa sekä palauttamispäätöksen että sen täytäntöönpanon. Näin ollen myös direktiivin 2008/115 8 artiklan 1 kohdan, joka koskee palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa, tulkinta on merkityksellinen pääasian yhteydessä.

28 Näissä olosuhteissa on niin, että jotta kansalliselle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, esitetty kysymys on muotoiltava uudelleen siten, että sillä pyritään pääasiallisesti selvittämään, onko direktiiviä 2008/115 ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohtaa, luettuina yhdessä 4 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka nojalla kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta kyseisen valtion alueella on määrättävä olosuhteiden mukaan joko sakko tai maastapoistaminen ja jossa nämä kaksi toimenpidettä ovat toisensa pois sulkevia.

29 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta Espanjan alueella voidaan pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön, sellaisena kuin kansallinen ylin oikeusaste on tulkinnut sitä, nojalla määrätä seuraamuksena ainoastaan sakko, joka ei ole yhteensopiva maastapoistamisseuraamuksen kanssa; viimeksi mainittu toimenpide määrätään vain, jos lisäksi on raskauttavia seikkoja.

30 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2008/115 päämääränä, sellaisena kuin se käy ilmi direktiivin johdanto-osan toisesta ja neljännestä perustelukappaleesta, on tehokas maastapoistamis- ja palauttamispolitiikka. Mainitun direktiivin 1 artiklassa säädetään ”yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä”, joita kunkin jäsenvaltion on sovellettava palauttaessaan laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia.

31 Kuten tuomion El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268) 35 kohdasta käy ilmi, kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään aluksi jäsenvaltioiden ensisijaisesta velvollisuudesta tehdä päätös maassa laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen palauttamisesta.

32 On näet niin, että jos henkilön oleskelun todetaan olevan laitonta, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on mainitun artiklan nojalla ja sanotun rajoittamatta saman artiklan 2–5 kohdassa säädettyjen poikkeusten soveltamista tehtävä palauttamispäätös (tuomio Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, 31 kohta). Tässä yhteydessä minkään unionin tuomioistuimelle toimitettuun asiankirja-aineistoon sisältyvän seikan perusteella ei voida olettaa, että Zaizoune on jossakin näissä säännöksissä tarkoitetussa tilanteessa.

33 Lisäksi on todettava, että jos kolmannen maan kansalaisesta on tehty palauttamispäätös, mutta hän ei ole noudattanut paluuta koskevaa velvollisuutta joko vapaaehtoiselle paluulle asetetussa määräajassa tai kun vapaaehtoiselle paluulle ei ole asetettu mitään määräaikaa, direktiivin 2008/115 8 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan palauttamismenettelyjen tehokkuuden takaamiseksi kaikki tarvittavat toimenpiteet asianomaisen maasta poistamiseksi, millä tarkoitetaan kyseisen direktiivin 3 artiklan 5 alakohdan mukaan varsinaista kuljetusta pois asianomaisesta jäsenvaltiosta (ks. vastaavasti tuomio Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, 35 kohta).

34 Lisäksi on muistutettava, että – kuten sekä jäsenvaltioiden lojaalisuusvelvoitteesta että muun muassa direktiivin 2008/115 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa mainituista tehokkuusvaatimuksista seuraa – jäsenvaltioille kyseisen direktiivin 8 artiklassa asetettu velvoite toteuttaa mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kyseisen henkilön maastapoistaminen on täytettävä viipymättä (ks. tuomio Sagor, C-430/11, EU:C:2012:777, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö ei vastaa direktiivin 2008/115 6 artiklan 1 kohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja selkeitä edellytyksiä.

36 Jäsenvaltioiden mahdollisuus poiketa direktiivin 2008/115 4 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla kyseisessä direktiivissä säädetyistä vaatimuksista ja menettelyistä ei aseta kyseenalaiseksi tätä toteamusta.

37 Kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen, kolmannen maan kansalaisen kannalta suotuisampien säännösten, jotka sisältyvät yhteisön maahanmuutto- ja turvapaikka-alan säännöstöön, osalta on todettava, että missään kyseisen direktiivin säännöksessä tai missään yhteisön säännöstöön kuuluvan säädöksen säännöksessä ei sallita sellaisen järjestelyn käyttöön ottamista, jonka nojalla kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta kyseisen valtion alueella on määrättävä olosuhteiden mukaan joko sakko tai maastapoistaminen ja jossa nämä kaksi toimenpidettä ovat toisensa pois sulkevia.

38 Saman artiklan 3 kohdan osalta on todettava, että siihen sisältyvää poikkeuksia koskevaa mahdollisuutta voidaan käyttää edellyttäen, että jäsenvaltion antamat tai voimassa pitämät, direktiivin 2008/115 soveltamisalaan kuuluville henkilöille suotuisammat säännökset eivät ole tämän direktiivin vastaisia. Kun otetaan huomioon kyseisellä direktiivillä tavoiteltu päämäärä, joka on selostettu nyt annettavan tuomion 30 kohdassa, sekä jäsenvaltioille kuuluvat velvoitteet, jotka käyvät selvästi ilmi saman direktiivin 6 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta, sitä, että säännökset eivät ole direktiivin vastaisia, ei voida taata, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään nyt annettavan tuomion edellisessä kohdassa tarkoitetun kaltaisesta järjestelystä.

39 Tässä yhteydessä on muistutettava, että jäsenvaltiot eivät voi soveltaa lainsäädäntöä, jolla saatetaan vaarantaa direktiivillä tavoiteltujen päämäärien toteuttaminen ja estää näin sen tehokas vaikutus (ks. vastaavasti tuomio Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö on omiaan estämään direktiivissä 2008/115 vahvistettujen yhteisten vaatimusten ja menettelyjen soveltamisen ja mahdollisesti hidastamaan palautusta, mikä merkitsee kyseisen direktiivin tehokkaaseen vaikutukseen kohdistuvaa haittaa (ks. vastaavasti tuomio Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, 39 kohta).

41 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiiviä 2008/115 ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohtaa, luettuina yhdessä 4 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta kyseisen valtion alueella on määrättävä olosuhteiden mukaan joko sakko tai maastapoistaminen ja jossa nämä kaksi toimenpidettä ovat toisensa pois sulkevia.

Oikeudenkäyntikulut

42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/115/EY ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohtaa, luettuina yhdessä 4 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla kolmansien maiden kansalaisten laittomasta oleskelusta kyseisen valtion alueella on määrättävä olosuhteiden mukaan joko sakko tai maastapoistaminen ja jossa nämä kaksi toimenpidettä ovat toisensa pois sulkevia.

Allekirjoitukset